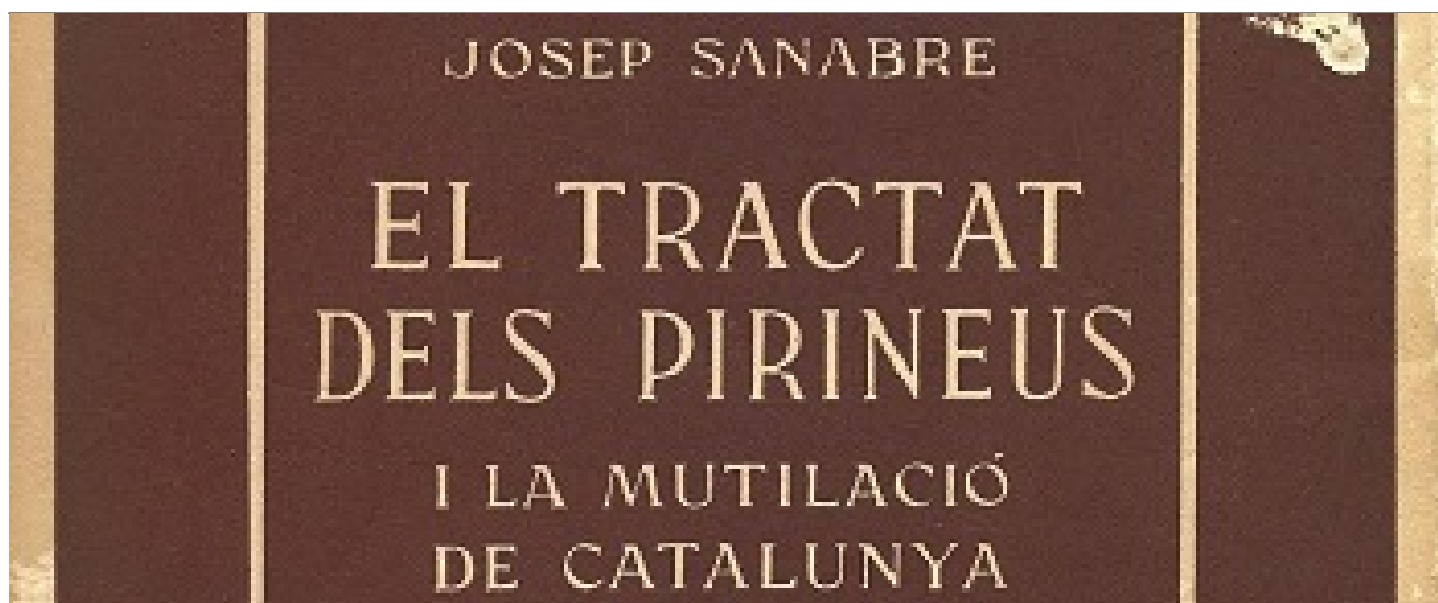

Els catalans del nord recorden a Lluís XIV que havia de respectar, segons el Tractat dels Pirineus, les constitucions i llibertats catalanes

Autor: Josep Sanabre

Data de publicació: 30-06-2021

L'Andreu Marfull ens fa arribar un fragment del llibre 'El tractat dels Pirineus i la mutilació de Catalunya' d'En Josep Sanabre. Avui fa 361 anys que els catalans del nord recordaven a Lluís XIV que havia de respectar l'article 55 del Tractat dels Pirineus. És a dir, les constitucions i les llibertats dels catalans del Rosselló. La lluita acabà amb una forta repressió.

Dissolució dels organismes catalans al Rosselló

[...] Signada la ratificació del nou article 42 del Tractat dels Pirineus, la Generalitat, restablerta a Perpinyà el 1654, dos anys després de la sortida del Principat cap al Rosselló dels catalans fidels a França, el 30 de juny de 1660 presentà un doble missatge, al rei i al seu primer ministre Mazarín, demanant la seva pròpia subsistència. Després de fer història del seu origen, de la seva missió jurídico-política, dels pactes convinguts amb el rei de França de respectar-la, i de l'article 55 del Tractat dels Pirineus, pel qual hom exigia el respecte a les constitucions i llibertats de Catalunya, el memorial lliurat al rei deia:

“Lo abolir aquesta Casa y Consistori de la Deputació als catalans dels comptats del Rosselló y Conflent y terras adjacents que, ab lo tractat de pau de v. m. ha concordada ab la Corona de Espanya, réstan baix de la sua obediència ha de resultar en gran deservey de v. m. y desconsuelo de sos fidelíssims vassalls_ ...

“En lo tractat de la pau concordat entre v. m. y lo rey cathòlich, cap. 55, és estat v. m. servit honrar los catalans, que en virtut del present tracte “tous les catalans et autres habitans de la ditte province... sans nul excepter pourront rentrer et reentreront, et seront effectivement laysez et reestablis en la possession de tous leurs biens, honeurs, dignités, privileges, droits, exemptions, constitutions et libertés...” Intenció, donchs, és estada de v. m. als catalans, encara que haguessen seguit lo partit contrari en dit temps de guerra, per lo dit tractat de pau, conservarlos en totas sas honors,

dignitats, privilegis, franquiesas, drets, exempcions constitucions y llibertats que los éran estadas concedidas, no fahent separació ni divisió alguna dels que gloriosament havían de restar vassalls de v. m. en aquells qui v. m. judicàrà no ser de son real servey que fàssan son domicili baix de la sua real obediència. De on, senyor no creuen estos fidelíssims catalans, vassalls de v. m., los vulla frustrar sos gloriosos desigs en què no gozen de totas sas ditas honras, dignitats, privilegis, franquiesas, drets, constitucions y llibertats que gozaren antes de dita guerra, particularment de la Casa y Consistori de la dita Deputació y General, que per ditas constitucions en corts generals de tants centenars de anys és estada a dits catalans establida per los fins y ab lo zel que són ja explicats. y no permeterà v. m. que estos catalans, sos fidelíssims vassalls, sían de inferior condició de aquells que, restant de la obediència de Espanya, gòzan de la dita Deputació, no havent sos serveys de aquestos vassalls de v. m. desmerescut de sa real gràcia, clemència y bondat, los dexe privats de sos únich consuelo, tant del real servey de v. m., com és mantenir y conservarlos llurs llibertats, exempcions, constitucions y privilegis, tant comuns com particulars, y particularment la Casa de la Deputació... (Archive du Ministère des Affaires Etrangères, París, Correspondance Politique, Espagne, Vol. 39, f. 230-32)".

"La resposta oficial a aquelles gestions fou l'edicte signat a Sant Joan de Luz els primers dies de juny de 1660, mitjançant el qual el rei de França, fent ús de la seva omnipotència i de la seva autoritat, extingia per sempre el Consell Reial, la Diputació i els Tribunals del Patrimoni Reial i del Mestre Racional, expressió de les Constitucions de Catalunya, prohibint als oficials d'aquells tribunals de reunir-se i d'exercir llurs funcions.

"Amb aquest edicte hom escarnia el tractat de pau dels Pirineus, que donava als rossellonesos plena garantia de l'usdefruit de llurs privilegis i llibertats; i no cal dir que també escarnia els pactes i compromisos incorporats al tractat franco-català firmat i juramentat a Barcelona i a Peronne el 1641. La dissolució dels organismes polítics pels quals aquestes terres catalanes es governaven anà seguida de la instauració del Consell Sobirà del Rosselló i de la persecució dels rossellonesos contraris al canvi de llur secular nacionalitat. La resistència a aquella assimilació estrangera motivà que el Rosselló i les altres terres catalanes pirinenques fossin ocupades militarment pels francesos durant mig segle, amb la missió d'ofegar les protestes amb les més violentes repressions de la nostra història. Molts centenars de famílies -els noms de més de cinc-centes ens n'han vingut a les mans- pagaven llur fidelitat a la pàtria natural amb la pèrdua de la vida, del patrimoni i de la llibertat, talment com havia succeït al segle XV, en temps de Lluís XI.

"L'oposició de la població a la nova sobirania fou tan persistent, que el Govern francès entaulà negociacions posteriors per retornar el Rosselló a Espanya; però aquesta proposta no interessà els consellers del Govern de Madrid, que tantes vegades havien ofert aquelles terres catalanes per tal de resoldre conflictes de fora d'Espanya, a Flandes, Portugal, Itàlia, Lorena, etc. I així restà consumada l'amputació de Catalunya d'unes comarques tan essencialment nostres com el Rosselló, el Vallespir, el Conflent, el Capcir, i una part de Cerdanya, la catalanitat de les quals havia estat consagrada per una mil·lenària tradició històrica i cultural i encara avui és testimoniada per la toponímia i per la parla autòctona de llurs habitants [...].

Josep Sanabre, 1960

Fragment de El Tractat dels Pirineus i la mutilació de Catalunya, de Josep Sanabre, 1960. Editorial Barcino, carrer Portaferriassa, 17, Barcelona, pp. 91-93.